

Polskie Towarzystwo Ziemiańskie Oddział Kraków

Kraków, 30.11.2016

Bóg Honor Ojczyzna to wartości będące podstawą naszej historii. To również wartości, które były codzienną motywacją działań ziemiaństwa polskiego.

Józef Chełkowski, typowy przedstawiciel tej warstwy społecznej pisał przed 100 laty w swoim testamencie do dzieci i wnuków: „[...] Bogu oddawajcie złoto miłości, kadzidło modlitwy i pokorę pokuty [...] wiernie spełniajcie wszelki obowiązek. Długi oddawaj, obietnice dotrzymuj, nie spóźniaj się nigdy na minutę [...]. Czyńcie rzecz każdą, jak gdyby była jedyną na świecie [...]. W sporze z bliźnim stawiajcie siebie w jego położeniu, abyście mu tylko krzywdy nie zadali, ale nawet jej nie mogli zadać [...]. Żadnej roboty się nie lękaj, dużo rób, mało mów, na zajęcia nie stękać [...], gwiazdą naszą przewodnią niechaj będzie wycucie czułego, wrażliwego katolicyzmu, ta czynna miłość Boga wiążąca się ściśle jak zwyczaj w Polsce z tradycją patriotyczną, zostawiającą spadkobiercom przykład jak należy w ciężkich czasach nosić w Polsce imię czyste, opromienione blaskiem zasług przodków i cnót pokoleń, nieposzlakowanej prawości.”

I zdecydowana większość ziemian żyła według tych zasad. Rozwijali wieś ekonomicznie, dając zatrudnienie, wprowadzali rozwój technologiczny, uczyli lokalną społeczność, jak wydajnie i efektywnie gospodarować. Organizowali nauczanie na wsi, fundowali też stypendia dla uzdolnionej młodzieży, umożliwiając jej start życiowy. Ziemianie byli też prekursorami zorganizowanej działalności charytatywnej. W czasie wojen wspomagali ruchy niepodległościowe. W szkole uczymy się o bohaterskim Bartoszu Głowackim walczącym pod Raclawicami, ale nie wiemy, że to ziemianin gen. Jan Słaski utworzył, sfinansował i dowodził oddziałem 2 tysięcy kosynierów, a w rezultacie upadku powstania utracił majątek. W czasie II wojny światowej ziemianie ryzykowali majątkiem i życiem wspomagając Armię Krajową, organizując tajne nauczanie, pomoc medyczną i zaplecze łącznościowe w ramach tajnej organizacji ziemiańskiej "Uprawa-Tarcza". I znów „w nagrodę” w 1944/45 komunistyczne państwo zagrabiło ich majątki, wypędziło z domów. Ziemian aresztowano, przetrzymywano w niedawnych siedzibach Gestapo, niejednokrotnie mordowano. Przez wiele powojennych lat prześladowano, uniemożliwiając podjęcie godziwej pracy, a ich dzieciom edukację zgodną z życiowymi planami.

Wrogom narodu polskiego nie wystarczyło odebranie ziemianom dorobku pokoleń, warsztatów pracy, pamiątek rodzinnych, a niejednokrotnie nawet życia. Zapragnęli odebrać im nawet dobre imię, zakłamując i fałszując dziejową rolę ziemian. Podobnie zresztą postępowali z innymi najwartościowszymi obywatelami, np. żołnierzami wyklętymi, żołnierzami Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i przymusowymi emigrantami powojennymi.

Obecnie, wolnej Polsce możemy i mamy obowiązek odkrywać tę historię na nowo. Dzieje ziemian są opowieścią o prawdziwych ludziach, żyjących według zasad, ciężko pracujących dla dobra powszechnego, zdolnych w imię obrony wyznawanych wartości do zapłacenia nawet najwyższej ceny życia. Życiorysy ziemian są niejednokrotnie fascynujące i mogą być dla nas przykładem, jak w naszej codzienności możemy realizować najważniejsze życiowe cele. Bóg Honor Ojczyzna to wartości które krzewili ziemianie i które są mimo upływu czasu wciąż aktualne i pożądane w odradzającym się demokratycznym społeczeństwie. Biermy z nich przykład!

Co roku w naszym konkursie organizowanym wspólnie z IPN pod patronatem Małopolskiego Kuratora Oświaty w wyniku ogromnego zaangażowania uczniów i nauczycieli, powstają znakomite merytorycznie i interesujące prace, przywracające pamięć o wspaniałych zasłużonych Polakach. Bardzo się cieszę, że w tym roku znów możemy Państwa zaprosić do udziału w naszym ogólnopolskim projekcie edukacyjnym.

Rafał Słaski

Rafał Słaski
Prezes

Polskie Towarzystwo Ziemiańskie
Oddział Kraków